

Ügyiratszám: MN/11889-8/2015.

Ügintéző: **személyes adat**

Email: **személyes adat**

Tárgy: az emberi méltóság
tisztetben tartását előíró, illetve a
megalázó, kiszolgáltatott helyzetben
lévő személyek médiatartalomban
történő öncélú és sérelmes
bemutatását tiltó törvényi
rendelkezők megsértése

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

774/2015. (VI. 23.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) a TV2 Média Csoport Kft.-vel (1145 Budapest, Róna u. 174., a továbbiakban: Médiaszolgáltató) szemben hivatalból lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a TV2 csatornán 2015. április 24-én 21 óra 15 perctől sugárzott Éden Hotel című műsorszám közzétételével megsértette az emberi méltóság tisztetben tartását előíró törvényi rendelkezést, ezért a Médiaszolgáltatót

12 500 000 Ft, azaz tizenkettőmillió ötszázezer forint bírsággal sújtja.

Megállapította továbbá a Médiatanács, hogy a fenti műsorszám közzétételével a Médiaszolgáltató megsértette a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatását tiltó törvényi rendelkezést is, ezért a Médiaszolgáltatót

1 500 000 Ft, azaz egymillió ötszázezer forint bírsággal sújtja.

A jogsértések miatt a Médiatanács a Médiaszolgáltatót az alábbi

közlemény közzétételére kötelezi:

„A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa megállapította, hogy a TV2 csatornát üzemeltető TV2 Média Csoport Kft. médiaszolgáltató a 2015. április 24-én sugárzott *Éden Hotel* című műsorszám közzétételével megsértette az emberi méltósághoz való jogot azzal, hogy a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét figyelmen kívül hagyva sugárzott erőszakos szexuális közeledést bemutató képsorokat. Megsértette továbbá a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatását tiltó rendelkezést azáltal, hogy a szexuális inzultust és a durva verbális agressziót elszenvedett szereplőt méltatlan, megalázó helyzetben mutatta be.”

A közleményt a Médiaszolgáltató az internetes honlapjának nyitóoldalán, a határozat jogerőre emelkedésétől számított három napon belül köteles úgy közzétenni, hogy a honlap megnyitásakor a teljes információ olvasható legyen a közzétételtől számított hét napig folyamatosan.

Szintén köteles a közleményt a Médiaszolgáltató az Éden Hotel című műsorszámában (vagy a műsorszám időközbeni megszűnése esetén annak időpontjában közzétett más műsorszámában)

jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított három napon belül legalább két alkalommal közzétenni.

A Médiaszolgáltató a bírságot e határozat közlését követő hét napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú számlájára. A bírságfizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótlékot köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata az annak közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Médiatanácshoz (1088 Budapest, Reviczky utca 5.) három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése és a tárgyalás tartása a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság 30 napon belül bírálja el.

INDOKOLÁS

A Médiatanács a TV2 csatornán 2015. április 24-én 21 óra 15 perctől sugárzott Éden Hotel című műsorszám tekintetében hatósági ellenőrzést folytatott le, melynek során felmerült a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban **Smtv.**) 14. § (1) és (2) bekezdésének, valamint a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 9. § (5) bekezdésének megsértése a 22:17:10 és 22:20:40 között adásba került műsorrészlet kapcsolatban, amelyben Gábor kényszeríteni próbálta Nórit, majd a lány egyre erőteljesebb elutasítása miatt durván sértegette.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (1) bekezdése alapján a Médiatanács az Mttv. 182. § ba) és c) pontjában foglalt hatáskörében 2015. május 5-én hivatalból hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben. A Ket. 29. § (3) bekezdése szerint 550/2015. (V. 5.) számú, MN/11889-4/2014. ügyiratszámú végzésében tájékoztatta a Médiaszolgáltatót a hatósági ellenőrzés megállapításairól és a Ket. 51. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi jogosultságáról, valamint a Ket. 68. § (1) bekezdés alapján az iratbetekintés lehetőségéről.

A postai térítvény szerint a Médiaszolgáltató az eljárás megindításáról értesítő végzést 2015. május 14-én vette át, nyilatkozata 2015. június 1-jén érkezett.

A Médiaszolgáltató az Mttv. 9. § (5) bekezdésének megsértését elismerte. Ezzel kapcsolatban előadta, hogy noha a műsorszám a tartalmának megfelelő időpontban került adásba, a jogsértés a hibás kategorizálással kétségtelenül megvalósult. Az Mttv. 187. § (2) bekezdésére tekintettel kérte a Médiatanácsot, hogy a jogsértés értékelése során a következőket vegye figyelembe: a jogsértés ismételtisége nem áll fenn, az folyamatosnak nem tekinthető, időpontját és időtartamát tekintve olyan napszakban történt, amikor a védett korosztály tagjai már általában nem tartózkodnak a képernyő előtt, továbbá a jogsértéssel személyiségi jogsérelem sem valósult meg, valamint annak piaca gyakorolt hatása feltehetően nincs.

A Médiaszolgáltató vitatta, hogy a műsorszám közzététele megsértette volna az **Smtv.** 14. § (1) és (2) bekezdését.

E körben a Médiaszolgáltató először a rendelkezés alkotmánybírói értelmezését vázolta fel, majd utalt a műsorszám bemutatását követő sajtóvisszhangra, a Médiaszolgáltatót ért támadásokra, ennek hatására kiadott sajtóközleményére, valamint a műfajjal (valóságshow) kapcsolatos aggályokra. A műfaj tekintetében hangsúlyozta, hogy a generális tiltásnak

alkotmányos alapja nincs, mert az alapvető személyiségi jogok a szereplők hozzájárulása miatt nem sérülnek.

Álláspontja szerint, ha a formátum maga nem jogellenes, akkor a sérelmezett jelenet sem lehet jogsértő, mert *„személyiségi jogi szempontból nem tartalmaz olyan többtelemet, amely súlyosabban esne a latba a szereplők egyéb élethelyzetben (pl. szexuális aktus folytatása, részeg, ittas állapotban való megnyilatkozás, egymás trágár jelzőkkel való minősítése stb.) való bemutatásához képest.”*

A kifogásolt jelenettel kapcsolatban előadta: a Médiaszolgáltatót ért kritikák kiváltója elsősorban az volt, hogy a férfi szereplő magatartását – utóbb beismerten – bagatellizálni próbálta, a műsort gyártó produkció pedig azt következmények nélkül hagyta. A Médiaszolgáltató úgy véli, hogy mindez nem az Smtv. hivatkozott rendelkezését, hanem általánosan elfogadott társadalmi értékeket sért, és e sérelem nem a tartalom közzétételével valósult meg, hanem a hatósági eljárás tárgyát nem képező magatartásokkal, megnyilvánulásokkal.

Álláspontja szerint felelősség terheli a bemutatást követő magatartásáért, de az Smtv. 14. § (1) bekezdését nem sértette meg.

A törvényhely (2) bekezdését értelmezve a Médiaszolgáltató arra a következtetésre jutott, hogy e rendelkezés fikciós tartalmak esetén nem alkalmazható.

Előadta, hogy a sorozat szereplői a részletes szabályok adta keretek között taktikáznak, a szó szoros értelmében szerepeket játszanak, melyről felvétel készül. A felvételeket azután a műsor készítői szerkesztik adásba, *„ha nem is pontosan úgy, de hasonlóképpen, mint egy fikciós tartalmat”*. Álláspontja szerint *„a más körülmények között megalázónak számító élethelyzetek (ittas állapot, tisztálkodás, szexuális együttlét, barátokkal, társakkal való bizalmas beszélgetés részletei) a jelen esetben a szerepvállalás részei.”* Mivel a játékosok ezek ismeretében, erre tekintettel vállalják a szereplést, az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértése fel sem vetődhet a sorozattal kapcsolatban.

A Médiaszolgáltató véleménye szerint az Smtv. 14. § (2) bekezdése alapvetően más jellegű médiatartalmak bemutatását tiltja. Kifejtette e körben, hogy a World Press Photo 2013. évi I. díjazottjának alkotása izraeli halott gyermekeket, a III. helyezett fotója pedig izraeli fogolykínzást ábrázolt. Úgy véli, az ilyen tartalmak médiaszolgáltatásban történő bemutatása nyilvánvalóan sérti az Smtv. 14. § (2) bekezdését, illetve *„az érintett személyek esetén gyakorlatilag kizárt, hogy magyar joghatóság alatt működő sajtószervek ellen személyiségi jogaik védelme érdekében felléphessenek”*. Ezzel szemben az Éden Hotel játékosai aktív részesei a forgatásnak, *„szereplésüket a felvétel készítőjével és közreadójával megkötött magánjogi szerződés foglalja keretbe, mely egyben szerződéses alapon biztosít közvetlen fellépési lehetőséget a felvétel készítőjével vagy közreadójával szemben.”* A műsorszám sugárzása *„nem más, mint a szintén szerződéses keretek által meghatározott formátum képi megjelenítése az ezt vállaló szereplők segítségével, közreműködésével”*, ezért nem lehet öncélú.

A Médiaszolgáltató hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint az Mttv. 9. § (5) bekezdésének és az Smtv. 14. § (1)-(2) bekezdésének megsértése esetén a jogkövetkezmények együttes alkalmazása nem lehetséges, az utóbbi, generális tiltást tartalmazó jogszabályhely megsértése ugyanis szükségképpen sérti a kiskorúak védelme érdekében korlátozást megfogalmazó rendelkezést is. Ebből következően az Smtv. 14. § megsértése miatt alkalmazott jogkövetkezmény felöleli az adott magatartással megvalósuló egyéb jogsértések jogkövetkezményeit is.

A Médiaszolgáltató végül utalt arra, hogy műsoraiban rendszeresen foglalkozik a családon belüli erőszakkal és a nők bántalmazásával, és ennek során megszólalási lehetőséget ad az e területeken tevékenykedő civil szervezetek képviselőinek. Csatolta a sérelmezett műsor sugárzását követően kiadott sajtóközleményét, és egy listát azokról a műsorairól, amelyek az említett témával foglalkoztak az elmúlt hónapban. Mindezzel azt kívánta kifejezni, hogy az

alkotmányos jogok és értékek tiszteletben tartásával folytatja tevékenységét, és ennek figyelembevételét kérte jelen ügy elbírálása során.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a vizsgálati jelentés és a Médiaszolgáltató nyilatkozata alapján az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte.

Az Éden Hotel című sorozat Costa Ricán, egy luxusvillában játszódó ún. „taktikai valóságshow”, amelyben maguk a szereplők és a napi feladatok határozzák meg, hogy ki marad játékban. A játék indulásakor tíz, egymás számára ismeretlen személy költözött a szállodába, akiknek párokat kellett alkotniuk. A párok egy szobában laknak, közös ágyban alszanak. Az állandó konfliktushelyzetet az generálja, hogy minden héten egy, vagy akár több játékosal is bővíthet a hotel lakóinak száma. Az új játékosoknak mielőbb párt kell találniuk, ellenkező esetben el kell búcsúzniuk a versenytől, így ők különösen érdekeltek a már kialakult párok szétválasztásában és a taktikázásban. A játék az erotikát és a csábítást helyezi a középpontba; az érvényesülés érdekében minden módszer megengedett. A műsor három pilléren nyugszik: a megfelelő szereplők kiválasztása, konfliktushelyzetek generálása, erotikus tartalmak bemutatása. A közönség az Éden Hotel eseményeit a műsorkészítők által összevágott és megszerkesztett összefoglalók formájában követheti nyomon.

A szóban forgó epizód 22 óra 17 perctől adásba került részében Gábor a hálósobában közeledett Nórihoz, kifejezte, hogy le szeretne feküdni vele, hátulról átölelte, a lábainál fogva maga felé húzta, illetve „jóéjpuszit” erőszakolt ki tőle. A lány ellenállt Gábor próbálkozásainak, amitől az új játékos egyre frusztráltabb lett. Nehezen vette tudomásul az elutasítást, dühében „sík butának” nevezte a lányt, szerinte Nóri örülhetne, hogy egy hozzá hasonló fiú egyáltalán szóba állt vele. A riportszobában is lealacsonyítóan beszélt partneréről (*„Én úgy gondolom, hogy azt csinállok a Nórival, amit akarok.”*).

A műsorrészben az alábbiak hangzottak el/történtek:

22:17:10–22:20:40

Gábor: *„Hallod, ne!”*

Nóri: *„De tényleg, aludjunk már!”*

Gábor: *„Jó, tök mindegy! Nyugodj meg, csak így szeretnék elaludni!”* (átöleli a lányt)

Nóri: *„Jó.”*

Gábor: *„Puszi? Jó éjt puszi?”* (csókolózni kezdenek)

Nóri (riportszoba): *„Annyira vak voltam, nem láttam, nem akartam észrevenni, hogy ő igazából ilyen. Folyton azzal voltam elfoglalva, hogy lerugdossam magamról, és ne dugjon meg. Itt van a nyakam is, szépen ki van szívva.”*

Nóri: *„Kérlek, aludjunk!”*

Gábor: *„Pihenjél már le egy kicsit, jó, és próbáljál már kicsit elrelaxálódni, mert szerintem nem sűrűn fordul elő veled az életedben ilyen, hogy egy ilyen pali csókolgat, mint én!”*

Nóri: *„Jézusom, na, jó, tényleg aludjunk, légy szíves!”*

Gábor: *„Mert?”*

Nóri: *„Azért, mert álmos vagyok. Gábor, nem!”* (Gábor magához húzza a lányt, a lábait szétnyitja, de Nóri gyorsan oldalra fordul.)

Gábor: *„Jó! Mi az, hogy nem, Nóri, te amúgy tényleg igazán buta vagy, komolyan!”*

Nóri: *„Jaj, de nem unod még ezt a lebutázást?”*

Gábor: *„Nem unom, mert ezt mutatod. És mivel ezt mutatod, ezért mondanom kell.”*

Gábor (riportszoba): *„Én úgy gondolom, hogy azt csinállok a Nórival, amit akarok.”*

Gábor: *„Te nem gondolod, hogy buta vagy amúgy?”*

Nóri: *„Nem.”*

Gábor: „Nem. Mit gondolsz? Hogy egy okos lány vagy? Na, azért vagy buta, mert a buták azok ... , a rafinált buták, azok felismerik, hogy buták. Érted? Konkrétan te sík buta vagy, mert nem is”
Nóri: „Na jó, fejezd be ..., hogy sértegetsz, mert egyelőre ott tartunk, hogy én tartottalak bent ebben a játékban, úgyszólván fogd be a pofád!”
Gábor: „Az lehet, de most már az én kezemben van a döntés.”
Nóri: „Ígen? És ha holnap fiú jön be? Az is lehet!”
Gábor: „Akkor mi van apukám? Ebben miért vagy ilyen biztos?”
Nóri: „Ötven-ötven százalék, hogy fiú vagy lány jön.”
Gábor: „Na, látod, ennyi. Így ki lehet hozni belőled a dolgokat! Mert te kezdted el a hazudozást!”
Nóri: „Milyen hazudozást? Nem mondtam, hogy ma fogok veled szexelni!”
Gábor: „Nem, akkor mit mondtál?”
Nóri: „Hogy majd ha párok leszünk, de az nem azt jelenti, hogy rögtön!”
Gábor: „Nem?”
Nóri: „Hanem majd, ha jobban megismerlek.”
Gábor: „Tehát akkor te húztad az agyam, vágod?”
Nóri: „De könyörgöm, te tényleg azt hitted, hogy én majd szétdobom neked a lábam öt perc után?”
Nóri (riportszoba): „Annyira azt érzem, hogy nincs kedvem ezzel a rohadékkal beszélni! Nem akarok vele szóba állni, komolyan! Undorodom tőle!”

1. Az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértése

Az Smtv. 14. § (1) bekezdése szerint:

„A médiaszolgáltatónak az általa közzétett médiatartalomban tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.”

A Médiatanács rögzíti, hogy Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása a záró rendelkezések közé, az 5. pontba illesztette be azon rendelkezést, mely szerint az Alaptörvény hatályba lépése (2012. január 1.) előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés ugyanakkor nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.

Az Alkotmánybíróság ezt követően rögzítette, hogy „a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket” (13/2013. (VI. 17.) AB határozat).

A fentiekre tekintettel a hatósági döntéseknek ugyan nem lehet elsődleges alapja a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat, de a Médiatanács döntéseiben, a vizsgált tényállás jogszerűségének mérlegelésekor a korábbi alkotmánybírósági döntések indokolását is figyelembe veheti.

Az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá. A méltóság az emberi étellel eleve együtt járó minőség, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, s ezért minden emberre nézve egyenlő. Az egyenlő méltósághoz való jog az élethez való joggal egységben azt biztosítja, hogy ne lehessen emberi életek értéke között jogilag különbséget tenni. Emberi méltósága és élete mindenkinek érinthetetlen, függetlenül fizikai és szellemi fejlettségétől, állapotától, illetve attól is, hogy emberi lehetőségeiből mennyit valósított meg.

A Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdés megsértésének vizsgálata során nem egyéni jogsérelemről dönt, hanem annak megállapítására jogosult, hogy a médiaszolgáltató az emberi méltóság tiszteletben tartásával tevékenykedik-e. A vélemény- és sajtószabadság korlátját jelentő rendelkezések alkalmazása során nem az egyént védi, hanem azt hivatott biztosítani, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon. Ennek megfelelően a Médiatanács

akkor léphet fel az emberi méltóság alapvető értékének védelmében, ha a sérelem eléri a közérdekű igényérvényesítés – azaz a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésének – küszöbét.

Ezzel összhangban a 46/2007. (VI. 27.) sz. AB határozat megállapította, hogy a médiahatóság „a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket.”

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása pedig megállapítja, hogy a média „rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”, tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy „indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében fellépessen a jogsértővel szemben” [IV. 2. 2. 2. pont].

Az emberi méltóság médiaszabályozásbeli védelme ennek megfelelően az államnak az emberi méltóság alapjogára vonatkozó, objektív intézményvédelmi kötelezettségéből fakad. Így nem csupán az egyének méltóságához való jogát kell az államnak megvédenie, hanem – a médiaszabályozás által – az emberi méltóság alapvető értékét tiszteletben tartó médiatartalmak, illetve ezáltal a méltóságot tiszteletben tartó demokratikus nyilvánosság létrejöttében is segédkeznie kell, a méltóságsértő tartalmak közzétételét gátló médiaigazgatási szabályok érvényre juttatásával.

A Médiatanács tehát nem a személyiségi jogok védelme, hanem a médiaszolgáltatás során elkövetett jogsértés megszüntetése érdekében lép fel.

A Médiatanács abban az esetben állapíthatja meg az emberi méltóság sérelmét, amennyiben a sérelem eléri a közérdekű igényérvényesítés, a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésnek küszöbét.

A jelen határozat tárgyát képező műsorrészekkel kapcsolatban a hatósági fellépés indokát az jelenti, hogy a műsorszámok közzétételével a Médiaszolgáltató az emberi méltósághoz való jog alapvető normáját hagyta figyelmen kívül, amelynek elismerése és tiszteletben tartása a társadalmi élet és együttműködés egyik fundamentuma.

A sérelmezett műsorrészben Gábor szexuális kapcsolatot próbált létesíteni Nórral, majd miután Nóri elhárította a közeledést, durván sértegetni kezdte a lányt, „sík butának” nevezte, illetve fizikailag is inzultálta (a lábainál fogva maga felé húzta, levette róla a takarót). A testi közeledéssel és a verbális sértegetéssel Gábor csak akkor hagyott fel, amikor a lány sokadszorra nyilvánította ki, hogy nem kívánja a kapcsolatot.

A Médiaszolgáltató úgy mutatta be az eseményt, hogy a pár szobájában felvett képkockák közé szerkesztette – gyors vágásokkal – a két szereplő által a történésekről később, a riportszobában elmondottakat.

Gábor a riportszobában is lealacsonyítóan beszélt partneréről:

22:19:06 „Én úgy gondolom, hogy azt csinállok a Nórral, amit akarok.”

Nóri sírva nyilatkozott az esetről:

22:18:17 „Annyira vak voltam, nem láttam, nem akartam észrevenni, hogy ő igazából ilyen. Folyton azzal voltam elfoglalva, hogy lerugdossam magamról, és ne dugjon meg. Itt van a nyakam is, szépen ki van szívva.”

22:20:16 „Annyira azt érzem, hogy nincs kedvem ezzel a rohadékkal beszélni! Nem akarok vele szóba állni, komolyan! Undorodom tőle!”

A műsorszám végén, „A következő rész tartalmából” szegmensben ismét látható volt Nóri, amint feldúltan mesélte el a történeteket a játékostársainak:

22:21:41 „A csávó megszarolt, hogy ha nem fekszem le vele, akkor lecserél, meg ilyeneket mondott. Természetesen nem feküdtem le vele...”

A Médiatanács megállapította, hogy az inzultus bemutatásával a Médiaszolgáltató elfogadható magatartásként ábrázolta az agresszív szexuális közeledést és az esetleges elutasítást követő verbális bántalmazást.

Szemben a Médiaszolgáltató nyilatkozatában foglaltakkal, a valóságshow nem fikciós műfaj, a szereplők nem forgatókönyvírók által kitalált történetet adnak elő. Maguk a műsorkészítők és a csatornák is gyakran kiemelik a valóságshow-k dokumentarista jellegét, azt a sajátosságot, hogy a műsorszámban a közönség mindennapi emberek ösztönös reakcióit láthatja. A Médiaszolgáltató maga is úgy nyilatkozott a műfajról, hogy a sorozat szereplői a játékszabályok adta keretek között taktikáznak, a felvételekből pedig a szerkesztők készítenek műsorszámot.

A Médiaszolgáltató a vizsgált esetben nem alkalmazott semmiféle ellenpontozást, összességében nem ítélte el az erőszakot, csupán bemutatta a szereplő önbecsülését mélyen sértő történetet. A kifogásolt médiatartalom nem élő adásban történt, a Médiaszolgáltató utóbb maga szerkesztette össze a jeleneteket, azaz megállapítható, hogy bármiféle nehézség nélkül tartózkodhatott volna azok közzétételétől. Azzal ugyanakkor, hogy a férfi szereplő szexuális kapcsolat létesítése érdekében tanúsított erőszakos viselkedését, valamint az ehhez kapcsolódó verbális, a női szereplőt „használati tárgyá” degradáló megnyilvánulását („*azt csinállok a Nórival, amit akarok*”) összevágva adásba szerkesztette, a közönség érdekeit sértő magatartást valósított meg. A Médiaszolgáltató magatartása ugyanis azt az üzenetet közvetítette, hogy ez a fajta viselkedés egyébként az emberi méltóság tiszteletével nem összeférhetetlen, nem éri el azt a szintet, hogy az érintett szereplőt miatta megbüntessék, a normalitás határain belül van, egy médiaszolgáltatásban különösebb ellenpontozás nélkül, jogszerűen megjelenhet.

A Médiatanács ezzel szemben megállapította, hogy a tudatos szerkesztői magatartás eredményeképpen adásba került, a női szereplőt a szexuális vágy kielégítésének eszközüül szolgáló „tárgyként” bemutató jelenet nem egyeztethető össze az emberi méltósághoz való joggal. Az emberi méltóság része a szexuális élettel kapcsolatos önálló döntések meghozatala, annak elutasítása, hogy bárki az általa kiválasztott embert tárgyasítva, szexuális ingerei kiszolgálására „igénybe vegye”. Bár ez a jelenség a társadalomban kétségkívül létezik, rendkívül rossz üzenete van annak, ha egy sokak által nézett műsor az erőszakoskodó szereplővel szemben alkalmazott következmények nélkül, mintegy elfogadhatóként ábrázolja az esetet. A Médiaszolgáltató választhatott volna a között, hogy ilyen tartalmat nem mutat be, vagy pedig hogy azt megfelelő kontextusba helyezve ábrázolja: egyértelművé teszi az ilyen viselkedés közösséggellenességét, elfogadhatatlanságát, függetlenül attól, hogy történt-e konkrét bűncselekmény.

A Médiaszolgáltató úgy vélte, azért nem történt jogsértés, mert a sérelmezett jelenet személyiségi jogi szempontból nem tartalmaz többtelemet a szereplők egyéb élethelyzetekben való bemutatásához képest.

Hangsúlyozza a Médiatanács, hogy a jogsértés megállapítása nem személyiségi jogi sérelmeken alapul. A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása megállapította, hogy a média – hatásánál fogva – rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában, ezért szükséges, hogy a Médiatanács pedig a meglévő személyiségi jogvédelem mellett – akár egyetlen műsorrész alapján is – felléphessen a közösség érdekében (IV. 2. 2. 2. pont). A Médiatanács álláspontja szerint az emberi méltóság sérül, ha a nézők olyan véleményekkel szembesülnek, amely alapján a jog nem egyenlő, nem általánosan érvényesülő, nem korlátozhatatlan. A Médiaszolgáltató az emberi méltóság alapvető értékével ellentétes üzenetet közvetített a közönség felé, amikor a személyt emberi mivoltában megalázó bánásmódot kritika nélkül adásba szerkesztette.

A Médiatanács megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a műorszám közzétételével megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdését.

A Médiatanács a rendelkezés alkalmazása során nem vette figyelembe a Médiaszolgáltató nyilatkozatában említett egyes szempontokat, így a Médiaszolgáltató bemutatást követően kiadott sajtóközleményét, az elrendelt belső vizsgálatot és a műfajjal kapcsolatban felvetődő kérdéseket, mert ezek a körülmények a médiajogi jogsértés megítélése során nem relevánsak. A Médiatanács a jogsértést kizárólag a műorszám megtekintése – az audiovizuális észlelés – alapján állapította meg.

2. Az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértése

Az Smtv. 14. § (2) bekezdése szerint:

„Tilos a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatása.”

Az Alkotmánybíróság 165/2011. (XII. 20.) határozata alapján *„[a]z Smtv. 14. § (2) bekezdése (...) olyan speciális tényállási elemet tartalmaz, amely kellően szűk körű, különösen nyomós közérdeken alapuló médiahatósági fellépést biztosít. A megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő emberekkel való bánásmódot szabályozó rendelkezés – amellet, hogy a személyiségi jogvédelmi képesség hiányára vagy korlátozottságára is utal – az emberi jogok megsértésének olyan eseteit fedi le, amelyek súlyosan veszélyeztethetik az emberi méltóság intézménye tartalmának érvényesülését. A hatósági jogvédelem ezért ebben a körben valamennyi médium esetében arányos korlátozást jelent”* (indokolás, IV. 2. 2. 2. pont).

A Médiatanács megállapította, hogy Nóri az őt ért szexuális inzultus és durva verbális agresszió által az önérzetét súlyosan sértő, méltatlan, megalázó helyzetbe került. A Médiatanács hangsúlyozza, hogy a játékost nem önmagában a műsorban való szereplése, hanem a játékostárs erőszakos szexuális közeledése hozta megalázó helyzetbe, az Smtv. 14. § (2) bekezdésének sérelme pedig e tartalom adásba-szerkesztése révén valósult meg.

Megállapította továbbá a Médiatanács, hogy a műsorrész figyelemhívó, prevenciók célokat nem szolgált, a Médiaszolgáltató azt kizárólag a szórakoztatás céljával, illetve saját anyagi érdekeit szolgálva szerkesztette adásba. A játékos helyzetét, a történetek utáni feldúlt lelkiállapotát látva a képsorok publikálásának bántó, sérelmes volta sem kétséges.

A Médiaszolgáltató álláspontja szerint a műsorszámmal kapcsolatban fel sem vetődhet az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértése, mert a szereplők a játékszabályok ismeretében vállalják a szereplést, azaz tisztában vannak azzal, hogy minden mozdulatukat, beleértve a legintimebb tevékenységeket is, kamera rögzíti, illetve személyiségi jogaik védelme érdekében a felvételek készítőjével vagy közreadójával szemben is felléphetnek.

A Médiatanács hangsúlyozza, hogy az Smtv. 14. § (2) bekezdésének alkalmazása független az önrendelkezési jog meglététől/gyakorlásától. E ponton is érvényesek a korábbi bírósági, illetve alkotmánybírósági gyakorlatból kinyerhető elvek, miszerint a médiaszabályozás (jelen esetben az Smtv. érintett rendelkezése) nem tekinthető „klasszikus” személyiségi jogi szabálynak, és nem a Ptk.-val és a Btk.-val párhuzamosan érvényesül. Az Smtv. 14. § (2) bekezdés célja, hogy a közönség számára az emberi méltóságot tiszteletben tartó médiakörnyezetet biztosítson, egy, az (1) bekezdés tartalmát (az általános emberi méltóság-védelmet) konkretizáló, speciális tényállás meghatározásával. Ebből eredően az érintett beleegyezése a felvétel készítésébe – amely beleegyezés kiterjesztően egyébként sem értelmezhető, és eleve kétséges, hogy egy ilyen jellegű tartalomra kiterjed-e – nem szünteti meg automatikusan e rendelkezés alkalmazásának lehetőségét.

A Fővárosi Törvényszék 1.Kf.650.287/2013/4. számú ítélete kimondta: *„(...) az Smtv. 14. §-ának (2) bekezdése alapján az alperesnek joga és kötelezettsége fellépni a műsorszolgáltató által*

elkövetett jogsértés esetén. Hatásköre, eljárási kötelezettsége nem függ attól, hogy az érintett személy az őt megillető önrendelkezési jog alapján polgári jogi érvényt érvényesít-e vagy sem. Ennek oka a közigazgatási jogi és a polgári jogi jogviszonyok közötti különbség. A két jogterület által védeni kívánt tárgy azonos ugyan, de az arra vonatkozó rendelkezések céljukban, érvényesíthetőségükben, szankciójukban stb. teljes mértékben eltérőek. Az Smtv. a műsorszolgáltatás elveit, szabályait határozza meg, és az alperes ebben a keretben jogosult ellenőrizni a műsorszolgáltató tevékenységét, szükség esetén köteles az emberi jogok védelme érdekében fellépni. Az Smtv. a műsorszolgáltatót tiltja meg a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatását, azaz a törvénynek a műsorszolgáltató és nem a sérelmet szenvedett személy az alanya. Az Smtv., de más médiaszolgáltatással összefüggő törvény sem zárja ki a jogsértés alperes általi megállapítását arra az esetre, ha az érintett fél a bemutatáshoz hozzájárult, de arra sem, ha neki a személyiségi jogainak megsértése miatt polgári jogi igény érvényesítésére van lehetősége. Az alperes Smtv.-n alapuló hatáskörét, eljárási és szankcionálási kötelezettségét nem szünteti meg sem az érintett fél hozzájáruló nyilatkozata, sem a polgári jogi jogsérelem miatti személyes fellépésre való jogosultság.”

Azon túl, hogy a Médiaszolgáltató a női játékost megalázó és kiszolgáltatott helyzetben ábrázolta, a bemutatás öncélúnak is minősült. A bemutatott jelenet semmiféle olyan információértékkel nem bírt, amely indokolhatná a közzététel szükségességét (pl., hogy felhívja a figyelmet egy valós társadalmi problémára), mindössze a műsor nézettségének, a Médiaszolgáltató anyagi érdekeinek szolgálatában állhatott. Hangsúlyozza a Médiatanács, hogy a médiatartalom sérelmes jellegének megállapíthatóságához nem szükséges, hogy azzal szemben az érintett (sérelmet szenvedett) a rendelkezésére álló polgári és büntetőjogi jogvédelmi eszközökkel személyesen is fellépjen, vagy azok egyébként rendelkezésére álljanak.

A fentiekre tekintettel a Médiatanács megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a műsorszám közzétételével megsértette az Smtv. 14. § (2) bekezdését.

A Médiaszolgáltató az eljárás során tett nyilatkozatában előadta, hogy adásaiban rendszeresen foglalkozik a családon belüli erőszakkal és a nők bántalmazásával, valamint az esetet követően kampányt indított a nők elleni erőszak megakadályozása céljából.

Ezzel kapcsolatosan a Médiatanács rögzíti, hogy tekintettel a Médiaszolgáltató objektív médiajogi felelősségére, e körülmény – bár mindenképpen üdvözölendő – a jogsértés megállapítása szempontjából irreleváns.

3. Az Mttv. 9. § (5) bekezdésének vélelmezett megsértése

A Médiatanács a 1. és 2. pontban kifejtettek alapján megállapította, hogy a műsorszám vizsgált szegmense sértette az emberi méltóságot, illetve megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyt mutatott be öncélú és sérelmes módon, így annak közzétételére jogszerű módon nem kerülhetett volna sor.

A gyermekvédelmi rendelkezések érvényesülésének vizsgálata olyan műsorszámok kapcsán folytatható le, amelyek közzétételét a jogszabályok nem tiltják, így tartalmuknak megfelelő korhatári kategóriában – és valamennyi egyéb törvényi előírás betartásával – a médiaszolgáltatásban jogszerűen közzétehető. Az Smtv. 14. § (1) és (2) bekezdés megsértésének megállapítását követően tehát a Médiatanács az Mttv. kiskorúak védelmét célzó előírásainak érvényesülését nem vizsgálhatta. Közzétételét tekintve jogsértő médiatartalom kapcsán a közzétételt engedő gyermekvédelmi előírások sérelmének megállapítása ellentmondáshoz vezetne a jogalkalmazásban.

A jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmény megválasztásánál a Médiatanács a következő szempontokat vette figyelembe:

Az Mttv. 186. § (1) bekezdése szerint:

„Amennyiben a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg, a Médiatanács, illetve a Hivatal – a jogsértés tényének megállapítása és figyelmeztetés mellett – legfeljebb harminc napos határidő tűzésével felhívhatja a jogsértőt a jogsértő magatartás megszüntetésére, a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, és meghatározhatja annak feltételeit.”

Az ismételtség – jelen jogsértések esetébe alkalmazandó – fogalmát az Mttv. 187. § (4) bekezdése határozza meg:

„Az (1)-(3) bekezdés alkalmazásában ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül ismételten megvalósítja, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.”

A Médiatanács a Médiaszolgáltató jogelődjével – az MTM-SBS Televízió Zrt.-vel – szemben az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértését a következő határozataiban állapította meg jogerősen:

Határozat száma	Jogsértés időpontja és az érintett műsorszám	Jogsértés	Jogkövetkezmény
417/2012. (II. 29.)	2011. 09. 20. Tények, Mokka	Smtv. 14. § (1)	Mttv. 187. (3) 5 millió Ft
722/2012. (IV. 18.)	2011. 12. 17. Tények, Mokka	Smtv. 14. § (1)	Mttv. 187. (3) 10 millió Ft
169/2013. (I. 30.)	2012. 11. 7. Mokka	Smtv. 14. § (1)	Mttv. 187. (3) 12,5 millió Ft

A Médiatanács megállapította, hogy az Mttv. 187. § (4) bekezdése szerinti ismételtség nem áll fenn, mert az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértését a Médiaszolgáltatóval szemben megállapító legutóbbi, 169/2013. (I. 30.) számú határozat alapjául szolgáló jogsértés a jelenleg tárgyalt jogsértést megelőző háromszázhatvanöt napon túl – 2012. november 7-én – történt.

Az Smtv. 14. §-ának megsértése az alapjognak az Alaptörvényből és az Mttv.-ből is levezethető kiemelt védelmére tekintettel súlyos jogsértésnek minősül, ami kizárta az Mttv. 186. § (1) bekezdése szerinti felhívás jogkövetkezmény alkalmazását.

A Médiatanács a Médiaszolgáltató jogelődjét – az MTM-SBS Televízió Zrt.-t – 1326/2011. (X. 5.) számú határozatával jelentős befolyásoló erővel rendelkező (a továbbiakban: JBE) médiaszolgáltatóként azonosította. A Médiatanács ezt követően 967/2013. (VI. 5.) sz. határozatával az Mttv. 39. §-ának 2012. július 5-i módosítására tekintettel módosította az 1326/2011. (X. 5.) számú határozatát. A Médiatanács 2013-ban az 1432/2013. (IX. 25.) sz. döntésével elfogadott PJ/24797-7/2013. sz. jegyzőkönyvével, valamint 2014-ben a 946/2014. (IX. 30.) sz. döntésével elfogadott PJ/17593-7/2014. sz. jegyzőkönyvével az Mttv. 70. § (6) bekezdése szerint megállapította, hogy a korábban JBE médiaszolgáltatóként azonosított Médiaszolgáltató e minősége nem változott.

A jogsértés miatti jogkövetkezmények alkalmazásának alapját az Mttv. 187. § (2) bekezdése és a (3) bekezdés b) és c) pontja jelenti.

„187. § (2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt – a jogsértés jellegétől függően – a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemet

szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra, személyiségi jogsérelemre és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatek és a Hivatal – a (7) bekezdés figyelembevételével – a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

[...]

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

ba) JBE médiaszolgáltató és a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege kétszázmillió forintig,

bb) a ba) pont alá nem tartozó médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege ötvenmillió forintig terjedhet.

[...]

c) a jogsértőt kötelezheti közleménynek vagy a határozatnak a jogsértő internetes honlapjának nyitóoldalán, sajtótermékben vagy megjelölt műsorszámokban történő közzétételére a határozatban meghatározott módon és ideig.

[...]

(5) A (3) bekezdésben meghatározott jogkövetkezmények együttesen is megállapíthatók.”

Az Mttv. 187. § (2) bekezdésében meghatározott mérlegelési szempontok közül a Médiatek a jogsértés súlyát és az érdeksérelem szenvedett és veszélyeztetett személyek számát vette figyelembe.

Az utóbbi tekintetében a Médiatek a Nielsen Közönségmérés Kft. adataira hivatkozik, mely szerint a teljes népességből ötszázszáz lának az adást, az abban az időszakban televíziót nézők 11%-a választotta ezt a műsorszámot a kínálatból, és kb. egymillió néző kapcsolt a programra legalább egy percre.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdés szerinti további mérlegelési szempontok, így a jogsértés folyamatossága és időtartama, a jogsértéssel elért vagyoni előny, a jogsértéssel okozott érdeksérelem és kár, a személyiségi jogsérelem, valamint a jogsértés piacra gyakorolt hatása jelen jogsértés vonatkozásában nem voltak értékelhetők.

A Médiatek azért döntött az Mttv. 187. § (3) bekezdés b) és c) pontja szerinti jogkövetkezmények alkalmazása mellett, mert e közjogi eszközöket ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy a jogsértőt visszatartsa a jövőbeni jogsértések elkövetésétől.

A Médiaszolgáltató JBE státuszára tekintettel a jelen eljárásban kiszabható bírság maximális összege kétszázmillió forint.

A Médiatek az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés ba) pontja alapján az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum 6,25%-ának megfelelő, azaz 12 500 000 Ft, az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértése miatt a bírságmaximum 0,75%-ának megfelelő, azaz 1 500 000 Ft összegű bírság megfizetésére kötelezte a Médiaszolgáltatót.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdésének legutóbbi megsértése miatt a Médiatek 12 500 000 Ft bírságot szabott ki a Médiaszolgáltatóval szemben. A jelenlegi jogsértés miatti jogkövetkezmény mértékének meghatározása során a Médiatek figyelembe vette, hogy a Médiaszolgáltató legutóbb közel két és fél évvel ezelőtt sértette meg az Smtv. 14. § (1) bekezdését, ezért a Médiatek a jogsértés miatt a 169/2013. (I. 30.) számú határozatában megállapított bírságösszeget nem emelte.

Az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértését a Médiatek eddig nem állapította meg jogerősen a Médiaszolgáltatóval szemben. Tekintettel a médiaszolgáltató JBE státuszára, a műsorszám nézőinek jelentős számára, valamint a jogsértés súlyosságára, a 14. § (2) bekezdés megsértése miatt 1 500 000 Ft bírság megfizetésére kötelezte a Médiaszolgáltatót. A jogsértés súlyossága körében értékelte a Médiatek, hogy a Médiaszolgáltató egy akut társadalmi

problémakörben – a nők bántalmazása – követte el a jogsértést, melyben országos nézettséggel és ezáltal jelentős közönségbefolyásoló erővel rendelkező, JBE médiaszolgáltatóként éppen ellentétes szerepet kellett volna vállalnia.

A Médiatanács a bírság összegét úgy határozta meg, hogy egy esetleges újabb jogsértés esetén alkalmazandó jogkövetkezmény meghatározásánál érvényesülhessen a fokozatosság elve, azaz az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága.

Az Mttv. 187. § (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkövetkezményt a jogsértés jellegére és súlyára tekintettel alkalmazta a Médiatanács, mert úgy ítélte meg, hogy a „nyilvánosság szankció” szervesen kapcsolódik a konkrét ügy tényeihez, és a jövőre nézve kellő visszatartó erővel bír. A Médiaszolgáltató internetes honlapján és a TV2 csatornán, a jogsértéssel érintett műsorszám egy későbbi adásában történő közzététellel a nyilvánosság széles köre értesülhet arról, hogy a Médiaszolgáltató az emberi méltóság figyelmen kívül hagyásával tevékenykedett. A Médiatanács a honlapon hét napig látható és a médiaszolgáltatásban kétszer megjelenített közleményt az elérni kívánt céllal – a jogsértés tényének közvetítése a jogsértéssel érintett személyek felé – arányosnak ítélte.

A jelen határozatban kiszabott bírság az Mttv. 134. § (13) bekezdése értelmében adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. A bírság meg nem fizetése esetén a Médiatanács az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 161. §-a szerint intézkedik a bírság behajtásáról az adóhatóság útján. A késedelmesen megfizetett bírságot az Art. 165. § (1) bekezdése alapján az esedékesség napjától késedelmi pótlék terheli, melynek mértéke a 165. § (2) bekezdése értelmében minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

Az eljárás során a Ket. 153. §-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, illetve a 164. §-on alapul. A tárgyalás tartására vonatkozó tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 338. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2015. június 23.

A Médiatanács nevében:

dr. Karas Monika
elnök

dr. Vass Ágnes
hitelesítő tag

Kapják:

1. Személyes adat